

Dekan
Filozofickej fakulty Prešovskej univerzity v Prešove

u d e ľ u j e

CENU DEKANA

doc. Mgr. Marte Vojtekovej, PhD.

za publikáciu v oblasti humanitných vied za rok 2015

Latinsko-slovensko-poľský slovník
anatomických termínov

Prešov 20. 06. 2016

prof. Mgr. Dr. Vasil Gluchman, CSc.

REKTOR
PREŠOVSKÉJ UNIVERZITY V PREŠOVE

udeľuje

CENU REKTORA

doc. Mgr. Martinovi OLOŠTIAKOVI, PhD.

za monografiu

v skupine vedných odborov

humanitné vedy – jazykoveda a vedy o literatúre

za rok 2016

***OLOŠTIAK, M. a kolektív: „KVALITATÍVNE A KVANTITATÍVNE ASPEKTY TVORENIA
SLOV V SLOVENČINE.“***

Prešov 19. septembra 2017

Dr. h. c. prof. PhD. Peter Kónya, PhD.

KVALITATÍVNE A KVANTITATÍVNE ASPEKTY TVORENIA SLOV V SLOVENČINE

Editor
Martin Ološtiak

Prešov
Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove
2015

Vydanie tejto monografie bolo podporené grantovým projektom
VEGA č. 1/0255/12

*Komplexné spracovanie slovotvorby súčasnej slovenčiny
(na materiáli Slovníka koreňových morfémov slovenčiny).*

Autori:

doc. Mgr. Martin Ološtiak, PhD. (vedúci autorského kolektívu)
PhDr. Miroslava Gavurová, PhD.
doc. Ing. Ján Genči, PhD.
Mgr. Lucia Gianitsová-Ološtiaková, PhD.
Mgr. Eva Gogová
doc. Mgr. Martina Ivanová, PhD.
PhDr. Peter Karpinský, PhD.
Mgr. Miroslava Kyseľová, PhD.
Mgr. Marcela Micháľková, PhD., M.Phil.
Mgr. Lenka Palková
Mgr. Veronika Perovská
Mgr. Soňa Rešovská
doc. Mgr. Marta Vojteková, PhD.
doc. Mgr. Katarína Vužňáková, PhD.

Editor:

doc. Mgr. Martin Ološtiak, PhD.

Recenzenti:

Mgr. Nicol Janočková, PhD. (Jazykovedný ústav Ľudovíta Štúra SAV v Bratislave)
prof. PaedDr. Ľudmila Liptáková, CSc. (Pedagogická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove)
doc. Mgr. Patrik Mitter, Ph.D. (Pedagogická fakulta Univerzity J. E. Purkyně v Ústí nad Labem)

© doc. Mgr. Martin Ološtiak, PhD., a kol., 2015

© Filozofická fakulta Prešovskej univerzity v Prešove, 2015

Všetky práva vyhradené. Toto dielo ani žiadna jeho časť sa nesmie reprodukovat', ukladať do informačných systémov ani inak rozširovať bez predchádzajúceho súhlasu majiteľov autorských práv.

ISBN 978-80-555-1406-2

OBSAH

PREDHOVOR	7
ÚVOD (M. Ološtiak)	9
I. Z DEJÍN DERIVATOLOGICKÉHO BÁDANIA V SLOVAKISTIKE (M. Ološtiak)	17
1 Teoreticko-metodologické piliere	19
2 Výskum slovotvorného vývoja	25
3 Derivačná sémantika a onomaziológia	27
4 Výskum tvorenia slov vo vzťahu k iným súčastiám jazyka	32
5 Výskum kompozít	41
6 Výskum tvorenia slov v interakčných súvislostiach	42
7 Výskum tvorenia slov a lexikálnej motivácie	49
8 Derivatológia a školská prax	50
II. TEORETICKO-METODOLOGICKÉ ASPEKTY (M. Ološtiak – M. Ivanová)	87
1 Teória lexikálnej motivácie	89
2 Slovo tvorenie, morfematika a morfonológia	100
3 Slovo tvorenie a morfológia	114
4 Slovo tvorenie a syntax	117
5 Tvorenie pomenovaní v kontexte lexikálnej motivácie	120
6 Slovo tvorenie a lexikálna motivovanosť lexiky v slovenčine	127
III. ONOMAZIOLOGICKÉ ASPEKTY SLOVOTVORNEJ MOTIVÁCIE (M. Ološtiak)	139
1 Prehľad doterajších prístupov	141
2 Reflexia a návrh riešenia	151
3 Systematický prehľad	172
4 Onomaziologická explicitnosť	196
IV. FORMÁLNO-PROCESUÁLNE ASPEKTY SLOVOTVORNEJ MOTIVÁCIE (M. Ološtiak – L. Gianitsová-Ološtiaková)	207
1 Slovo tvorenie základ	211
2 Slovo tvorenie formant a derivačné slovo tvorenie postupy	216
3 Kompozícia a kompozičné slovo tvorenie postupy	261
4 Delimitácia na úrovni slovo tvorenie základ – slovo tvorenie formant	293
V. MORFONOLOGICKÉ ASPEKTY SLOVOTVORNEJ MOTIVÁCIE (L. Palková)	309
1 Alternačné procesy	312
2 Trunkačné procesy	387
3 Kombinácia trunkácie a alternácie	401

VI. LEXIKÁLNOPARADIGMATICKÉ ASPEKTY SLOVOTVORNEJ MOTIVÁCIE	407
(M. Ološtiak – E. Gogová – J. Genči)	
1 Motivačné hniezdo	411
2 Motivačný rad	419
3 Polymotivácia	427
4 Motivačná intencia	460
VII. NOMINAČNÉ ASPEKTY SLOVNÝCH DRUHOV	481
1 Verbá (M. Ivanová – M. Kyseľová – V. Perovská)	485
2 Adjektíva (M. Ološtiak)	630
3 Numeráliá a pronominá (K. Vužňáková)	684
4 Syntaktická (M. Ološtiak – M. Vojteková)	705
VIII. MOTIVAČNORELAČNÉ ASPEKTY SLOVOTVORNEJ MOTIVÁCIE	725
1 Slovtvorná motivácia a frazeologická motivácia (M. Ološtiak – M. Micháľková)	729
2 Slovtvorná motivácia a abreviačná motivácia (M. Gavurová – M. Ološtiak)	753
3 Slovtvorná motivácia a expresívna motivácia (M. Ološtiak)	778
4 Slovtvorná motivácia a teritoriálna motivácia (P. Karpinský – M. Ološtiak)	791
5 Slovtvorná motivácia a temporálna motivácia (L. Gianitsová-Ološtiaková – M. Ološtiak – S. Rešovská)	830
IX. LEXIKOGRAFICKÉ ASPEKTY SLOVOTVORNEJ MOTIVÁCIE (K. Vužňáková)	909
1 Slovtvorba ako predmet lexikografie	911
2 Slovtvorné lexikografické práce v historických súvislostiach a v intenciách slovanskej lingvistiky	914
3 Hniezdové slovníky na Slovensku	918
4 Priekopnícky projekt J. Furdíka Slovtvorný slovník slovenčiny	919
5 Didaktické spracovanie slovtvorného slovníka	928
6 Koncepcia Slovtvorného slovníka kompozít v slovenčine	938
7 Prínosy slovtvorných lexikografických prác k poznaniu a používaniu jazyka	958
X. INTERDISCIPLINÁRNE ASPEKTY SLOVOTVORNEJ MOTIVÁCIE	963
(M. Ivanová – M. Kyseľová)	
1 Slovtvorná motivácia a kognitívna lingvistika	965
2 Slovtvorná motivácia a korpusová lingvistika	978
XI. ZÁVERY A PERSPEKTÍVY ĎALŠIEHO VÝSKUMU (M. Ološtiak)	987
BIBLIOGRAFICKÁ POZNÁMKA	993
VECŇÝ REGISTER	995
MENNÝ REGISTER	1009
SUMMARY	1014
PE3IOME	1019

Výskum tvorenia slov by znamenal inšpiráciu v Pániniho prekvapujúco príklad aj na tvorenie či dva). Napriek faktu, že sl namiku lexikálnej zásoby skúmajúca slovtvorné ja pričom aj v súčasnosti s (v lepšom prípade sa vym nych pochyb o dôležitosti ka a zákonitosti jazykove lednom období akcelerov Oxford Handbook of Com of Derivational Morpholo -Formation. An Internatio Ambíciou našej kolekti roch, opierajúc sa jednak čerpajúc aj z bohatých inš Špeciálne vo vzťahu k slo mnohé biele miesta, ktor Predkladanou monografi a aspekty stále čakajú na textu, ktorý nemožno cha v tejto oblasti lingvistické je málo špecialistov.

Táto kniha by nebola v kým recenzentom, Mgr. M doc. Mgr. Patrikovi Mitte